

"לעורר ליבי"

מאמר שבועי לבני ישיבות ואברכים

חנוכה תשפ"ו

בקשה, זה בא ממקום נמוך יחסית, אני דואג לעצמי, אני רוצה חיים טובים, אני הולך לבקש מהחותך חיים לכל חי, שיעזור לי עם הבעיות שלי.

שבח, זה כבר יותר גבוהה, זה בלי "אישי" בכלל, בלי לערב את הצרכים שלי, זה רק לשבח את השם על נפלאות הבריאה.

הודאה, "האישי" חוזר, ולמרות זאת, זה שלב יותר גבוה, כי אתה משבח על "משהו" שהיטיב "לך", כלומר נוצר חיבור בין המקבל לנותן, "אני מודה לך השם על מה שנתת לי"

הרמב"ן סוף פרשת בא, מבאר שכל טעם היצירה הוא שיודה האדם לאל אשר בראו, לשבח על הים הגדול זה פחות מלהודות, כי בהודאה יש את החיבור בין הבורא לנברא, משא"כ שבח על הים, מה אני קשור לים? מה זה נותן לי?

אתה מבין!!! המטרה!!! היעד! הפיסגה! לשבת ולהודות לו כי עשאנו, זה החיבור הגדול ביותר. שו"ע או"ח סי' נ"א סעי' ט' מביא מדרש רבה ויקרא ז' ט' לעתיד לבוא כל השירות עתידות ליבטל חוץ ממזמור לתודה

פרשת וישב כתוב שיהודה הודה במעשה תמר, ובגמרא סוטה ז' כתוב שבשכר ההודאה זכה לעולם הבא, זכה למלכות.

אין כזה דבר מילים דומות בלשון הקודש סתם! מודה באשמה, מודה בטובה, זה אותו משמעות. להודות הכוונה לומר את האמת, או יותר נכון להדהד את האמת הידועה, תודה זה משורש 'הד'

הד, זהו קול שחוזר אחורה, גם האותיות "הד" בסדר הא"ב הם הפוכים מהסדר הרגיל, הד זה אחורה! ללכת אחורה, כלומר ל"הודות" זה להודות על העבר. להודות על העבר, בין אם זה משהו טוב בין אם זה משהו רע, מודה ועוזב, מודה על האמת, מודה על הטוב, זה אותו רעיון. על פי הסוד חנוכה זה מידת ההוד, האם יש קשר בין המילה הוד למילה הודאה? אולי.

למה קשה לנו עם הודאה?

קשה להודות באשמה זה מובן, אבל קשה להודות בטובה, נובע מהקושי להודות "הייתי צריך אותך"

יושב לו יענקלה בבית הכנסת, בתפילת שחרית של שבת, הבעל קורא באמצע ברכות ההפטרה, והוא נמצא עמוק עמוק בהרהורים איך לעשות את הקדושה של מוסף, באיזה מנגינה בדיוק, כמובן רק אם הגבאי יעלה אותה...

הגבאי כמו קורא את מחשבותיו, ולמרות זאת, {או בגלל זאת...} הוא ביקש ממישהו אחר שיעלה חזן...

מילא אם זה היה פעם ראשונה, אבל זו כבר הפעם העשירית שיענקלה רוצה לעלות חזן, והכיבוד טרם הגיע...

מי שרוצה שיקראו את הספר שלו שיכתוב בהתחלה "לא מיועד לנערים"... מה שיקרה, שלא יהיה נער שיניח את הספר הזה.

לא איכפת לי שבחורים יקראו את העלון הזה, אבל כן חשוב לי לומר שהעלונים הקודמים היו יותר חשובים מאוד לבחורים מאשר העלון הספציפי הזה של חנוכה תשפ"ו שיותר תועלתני לנשואים. עלונים קודמים יש שמה דברים תועלתניים לבחורים אבל העלון הזה, מיותר לבחור לקרוא אותו, אני יודע שתקרא, אבל זה לא אמור להעסיק אותך

פסח זהו חג האמונה, ראש השנה זה חג של המלכה, יום כיפור זה יום של תשובה, סוכות זה זמן של שמחה, {יום העצמאות, חג הכפירה...} חנוכה זה זמן של הודאה!

שים לב, שהתוספת של ה"על הנסים" בתפילה הוא לא נמצא איפה ש"יעלה ויבוא" נמצא! הוא נמצא בברכת מודים, אמרנו כבר, חנוכה זה הודאה! אותו הדבר בברכת המזון, התוספת נמצאת בברכת "נודה לך", למה? כי חנוכה זה הודאה, חנוכה זה להגיד תודה! בחנוכה אנחנו אומרים הלל שלם, אפילו שבחול המועד פסח לא אומרים הלל שלם, כיון שכל מהות חנוכה זה הודאה, על ידי ההודאה נוצר חיבור בין נברא לבורא.

האמת אני בכלל לא מתחבר לכל הדבר הזה, מילא תגיד לי לקנות ארבעת המינים לנענע, אני מבין, אני מתחבר לקונספט, אני יוצא למסלול ארוך בין שבועיים מסתובב בין יערות ופרדסים, חמוש במספרים חדות ומחפש אתרוג, נו, אני עוד איך שהוא מבין, מתחבר, אבל להגיד תודה?

אתה בא ואומר לי שצריך להודות, זה משהו שחייב שיבוא מבפנים! {איזה היא עבודה שבלב, תפילה} זה לא הדלקה שיש שמה פעולה פרקטית, הודאה זה פעולה פנימית! אם לא, יש פה פספוס מטרה! דורשים ממני להודות, וזה נורא קשה. והאמת שכל הברכה של מודים קשה לי מאוד לכוון שמה, דווקא בברכות הראשונות מאוד קל לכוון, סלח לנו, יש על מה! רפאנו, כל אחד עם הבעיות הרפואיות שלו, השיבה שופטינו, בגיץ יועמשי"ת וכו' אבל איפה שהוא במודים, זה מתחיל לחרוק, אנחנו מחפשים חזן שיעשה את המודים עם מנגינה, אחרת זה ממש לא יזוז, מה שיקרה, פשוט אני יתחיל להרגיש שהמזגן בבית הכנסת לא משהו...

במילה אחת: עם כל הכבוד לחנוכה ולמכבים, ויש כבוד, קשה לנו עם ה"הודאה" יותר קל לנו להתחבר לחלק של הבקשה!

נסה לדבר על המושג הודאה מהפן השכלי, וגם מהפן הרגשי, כי איפה שהוא, הרגש שלנו תקוע בכל מה שקשור להודאה.

יש שלוש חלקים בתפילה:

בקשה, שבח, הודאה.

יום אחד יענקלה מוצא את עצמו מחוץ לבית הכנסת באיזה יום חול שיגרת, בין מנחה למערב, עומד בחוף ואומר לחבר שלו,

"לדעתי צריך לעשות בחירות לגבאות בית הכנסת!" לא

שיש לי חלילה משהו נגד הגבאי הנוכחי, ההיפך! אני מאוד אוהב ממנו, ויכול להיות שאם יהיה בחירות אני יבחר בו, אבל לא נשמע לי תקין שאין איזה שהו ריענון כוחות... או שילוב כוחות נוספים בניהול בית השם... יענקלה גמר את הסיגריה, גמר את הנאום, ונחפז לשמוע את הברכו של מעריב... אמנס יש גם ברכו אחרי מעריב, אבל לא אחד כמו יענקלה יסמוך על הברכו האחרון...

לא אלאה אותכם בכל התככים ותתי תככים שיענקלה גרם שמה בתוככי בית הכנסת...

חצי שנה אחרי, במרחק של שלושים מטר, מבית הכנסת, משאית גדולה הורידה קראון שמעליו התנוסס שלט "בית הכנסת אוהל משה" שמה הגבאי היה יענקלה, הוא פשוט לא יכל לסבול שבבית כנסת הישן מתפללים מהר... זה ממש לא צורה של תפילה, מה אנחנו בורחים מהקדוש ברוך הוא? מה זה אמור להיות? ולכן הוא פתח בית כנסת חדש, ששמה מתפללים יותר לאט! זה חשוב מאוד!

נדלג לסוף, אתה מבין לבד מה שקרה שמה, יש כבר את מתפללי בית הכנסת הישן, ויש את מתפללי בית הכנסת החדש, ומצווה גוררת מצווה, והשכונה כולה כמרקחה, וכל הגולה כמדורת אש, ובל נשכח: חשוב מאוד להתפלל לאט ולא תפילה חפוזה...

אם נסתכל במבט לאחור, איך כל זה קרה?

ממה הכל התחיל? יענקלה לא היה מוכן ל"הודות" בינו לבין עצמו שהוא נפגע מזה שלא העלו אותו חזן מוסף...

אני נפגעתי?? מה פתאום מה נראה לך אני ילד קטן? אני עוד מעט סבא, ממש לא נפגעתי, קצת הפריע לי שהציבור פספס פה חזנות של השמחות, אבל גם זה לא באמת הפריע לי, אבל שבית כנסת שלם מזלזלים בקדוש ברוך הוא ועושים צחוק מהתפילה, ומתפללים מהר, לזה לא יכלתי לשתוק!! מה אם היו מזלזלים באבא שלך היית שותק? נכון שלא? אז למה שאני ישתוק?

מה האמת? קשה ליענקלה להודות באמת הפשוטה, קינאתי במי שהעלו אותו חזן, ועוד אחר כך כולם ניגשו לומר לו יישר כוח, ואני פשוט קינאתי...

אם רק היה מוכן ל"הודות" לא לחברים שלו, לא לגבאי, להודות לעצמו! אני מקנא! היינו חוסכים מאות שעות של ביטול תורה, מאות רבות של לשון הרע שנאת חינם.

בקעלם פרצה שריפה! היכל התלמוד תורה {בקעלם קראו לישיבה תלמוד תורה} עמד בסכנה ממשית, הכל רצו לכל עבר, עמוסים בדליים של מים רודפים אחרי האש, לבל תבלע את הקודש! בסופו של יום נצחו מצוקים את האראלים, והשריפה שככה! התלמוד תורה ניצל! האש לא הגיע אליו.

למחרת, אחד האברכים ניגש לר' ירוחם, ואמר לו רבי, אתמול עלו מחשבות קשות מנשוא, אני מתגעגע לבית, לאישה, לילדים, אבל איך אבוא לבית? אשתי תשאל לפרש הביטול תורה, מה אגיד לה? קשה לי? התגעגעתי? אבל אתמול פתאום שמעתי שיש שריפה, וקצת שמחתי, אמרתי זהו, יש לי תירוץ!!! אגיד לה, שנשרף התלמוד תורה וכולם חזרו הביתה, אבל בסוף זה לא קרה, ופשוט נדהמתי לאיזו כיווני חשיבה בן אנוש יכול להגיע...

ר' ירוחם שיבח אותו על כך שהוא כנה ולא מספר לעצמו סיפורים, כי רק כך אפשר להתקדם. ואף הזכיר את הסיפור בשיחות שלו {מודפס בשיחות של ר' ירוחם} יש סיפור קצת דומה עם הסבא מסלבדוקא ור' אייזיק שר זצ"ל.

הסבא מקלעם היה מבקש מתלמידיו שיכתבו את מידותיהם הדורשות חיזוק, והתברר שאת המידות העיקריות הם לא כתבו. "קושי בלהודות".

בפסיכולוגיה אומרים ש99% מהתלונות שהמטופל מתלונן הם לא באמת מה שמפריע לו, והכי גרוע שהוא לא משקר בכוונה...

הקושי לכוון בשמו"ע בברכת מודים, הוא לא מתחיל במודים, הוא מתחיל בלהודות מול עצמי בחולשות שלי, שאני נפגע מהגבאי, שאני מקנא בחזן, אני מספר לעצמי סיפור אחר מהאמת

'מלך', זה ראשי תיבות: מ'יוח ל'ב כ'בד. מאידך 'כלם' ראשי תיבות כ'בד ל'ב מ'יוח, שאני קודם מפעיל את הכבוד, ואת המידות של הקנאה וכו' והמוח מגיע בסוף, אז המוח צריך לתפור אידיאולוגיה לסיפור הקנאה שלי, אחרי הכל יש לי שכל, וגם הוא צריך לעשות משהו.

לסיכום, אין שתי סוגיות בהודאה, יש רק אחת! וקשה לנו בה, קשה לנו להודות בקנאה, בתאוה, בכבוד וכו' קשה לנו להגיד תודה להשם, לחבר, לאישה, קל לנו להעיר הערות לשני, וקל לנו לבקש בקשות מהשם, וזה החלק החזק שלנו בתפילה, וככל שנצליח יותר להודות מול עצמנו בחולשות שלנו, כל נושא "ההודאה" יעבור פיזוטריפיה.

חנוכה זה זמן של הודאה להשם על הנסים שקרו לנו מיום היותנו לעם ועד אתמול! אם אתה מרגיש שקשה לך לתאר נס מלפני הרבה שנים, תוסיף נס פרטי/ציבורי שהיה לך, זה עוזר להתחבר להודאה.

מסופר על הבית יוסף שעמל ארבעה ימים על קושיא, ובסוף מצא תירוץ, למחרת הוא הגיע לבית המדרש ושמע נער צעיר שואל את השאלה שלו, ולאחר מחשבה של דקה הוא ענה את התשובה... חלשה דעתו של מרן, היתכן? לי זה לקח ארבעה ימים וארבעה לילות לענות תשובה... למחרת המגיד' גנש את מרן ואמר לו, דע לך שלפני שענית את התשובה, לא היה כל סיכוי לנערים הללו לדעתה, אבל אחרי שעמלת ותירצת את הקושיא, הורדת לעולם בהירות בנושא, וכעת כל דרדק, יוכל לקבל בהירות בנושא זה

המכבים ניצחו את היוונים, ומעתה הם הורידו כוח לעולם להילחם ביצר הרע היווני, גם לנו היום יש יצר יווני.

מה זה יצר יווני? פיתוח הגוף?? החזו"א, היה עושה הליכה, ואני מכיר רבנים שאפילו עושים ריצה... חלקם אפילו שולחים צעירים למכוני כושר, {כמובן כל אחד יעשה לפי שאלת רב} אז מה זה יצר יווני?

יצר יווני זה לקחת את ענייני הגוף, כמטרה, ולא כאמצעי.

שנזכה להודות להלל ולשבח, גם אחרי שמונת הימים הללו.

מעוניין להיות נציג בבית הכנסת? צור קשר 0527109698

חדש! המעוניינים להדפיס בבית מדרשות, מהיום ניתן להשיג את העלון בעמדות קול הלשון